

Зозуля Д. Э., Кучеренко С.М.

ЧИННИКИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ

В даний час проблема агресивності досить актуальна, їй присвячено велике число робіт, як у вітчизняної психології, так і за кордоном. Враховуючи збільшений в останні роки серед психологів інтерес до проблеми особистості, особливої актуальності набуває вивчення можливих індивідуальних детермінант агресивності, ролі різних особистісних рис у розвитку агресії. Під агресивністю розуміють таку рису особистості, яка проявляється у ворожості до людей, тварин, обставин, до предметів культури, схильності до руйнувань і неспровокованої агресії.

Існує безліч теоретичних обґрунтувань виникнення агресії, її природи і факторів, що впливають на її прояв. Найбільш фундаментальними концепціями є інстинктивна теорія агресії (З. Фрейд, К. Лоренц) та фрустраційна теорія агресії (Д. Доллард, Н. Міллер). Малюнок агресивної поведінки індивідуальний у кожної людини, але існують чинники, що впливають на характер, способи, вирази агресивності. До цих факторів належать: стать, вік, расова, етнічна приналежність, професія, психофізіологічні параметри, соціальні та соціокультурні аспекти.

Прояви агресії поділяють на два основних типи: прямий (відкритий) і прихований. Відмінності полягають в намірах «агресора»: в першому випадку він не приховує своїх намірів, у другому випадку він намагається завдати удару таким чином, щоб це не виглядало як бажання образити партнера по спілкуванню. Найбільший внесок у агресивну поведінку вносять такі емоційні особливості особистості, як мстивість і образливість, у меншій мірі - запальність. Особистісні фактори починають відігравати провідну роль у ситуаціях, змодельованих самими людьми, ніж в ситуаціях, їм нав'язаних. В цілому особистісні фактори відіграють важливу роль у багатьох моделях поведінки, в число яких входить агресія.

Гендерна ідентичність (усвідомлення своєї статі) означає, якою мірою відчують себе представники тієї чи іншої статі чоловіками і жінками, переживання ними своєї маскулінності - фемінності, або гендерної ідентичності як форми культурної ідентичності детермінується соціокультурним досвідом народу, тобто неприродним джерелом. Соціальна модель поведінки жінок і чоловіків, визначає їх становище і роль в суспільстві, його інститутах (сім'ї, політичній структурі, професійній діяльності, економіці, культурі та освіті тощо).

Статеві відмінності в агресії намагаються пояснити впливом як біологічних так і соціальних факторів. До перших належить наявність подібних статевих відмінностей у людей, зв'язок агресивності з домінантністю і сексуальністю, гормональний фактор, до других - формування гендерних стереотипів, що дозволяють чоловікам відкрито демонструвати свою агресивність, а від жінок вимагають її приховувати.

Література

1. Кучеренко С. М., Бутко О.О. Дослідження професійної агресивності гірських рятувальників ДСНС України / С. М. Кучеренко, О.О. Бутко // Проблеми екстремальної та кризової психології. Збірник наукових праць. – Вип.20. – Харків, НУЦЗУ, 2016